

راهنمای تعیین ظرفیت معابر

جلد سوم: جریان ترافیک منقطع

نویسندگان:

شورای عالی ملی تحقیقات آمریکا، شورای تحقیقات حمل و نقل

مترجمان:

شهاب‌الدین کرمانشاهی، علیرضا رامندی، مهدی بشیری نیا

حسین دشتی، نژاد، حمید شمعیان، خشایار خاوریان

www.ketab.ir

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

مترجمان: شهاب‌الدین کرمانشاه، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، علیرضا رامندی، مهدی بشیری‌نیا، حسین دشتستانی‌نژاد، حمید شمعیان، خشایار خاوریان
صفحه‌آرایی و طراحی جلد: بانو ناصحی و فناوری
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بها: ۶۰۰۰۰۰ ریال
ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران - معاونت علم و فناوری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۲-۸۵-۹
کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نبش خیابان آقابزرگی، شماره ۳۲
کدپستی: ۱۹۶۴۶۳۵۶۱۱
تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲
<http://rpc.tehran.ir>
info@rpc.tehran.ir

www.ketabo.ir

۹	سخن نخست
۱۱	پیشگفتار
۱۵	فصل ۱۶: تسهیلات خیابان شهری
۸۹	فصل ۱۷: قطعات خیابان شهری
۲۴۱	فصل ۱۸: تقاطع‌های چراغ‌دار
۴۰۵	فصل ۱۹: تقاطع‌های با تابلوی ایست در دو جهت
۴۸۷	فصل ۲۰: تقاطع‌های با تابلوی ایست در همه جهات
۵۳۱	فصل ۲۱: میدان‌ها
۵۸۹	فصل ۲۲: انتهای رمپ تبادل
۷۰۵	فصل ۲۳: تسهیلات خارج از خیابان عابر پیاده و دوچرخه
۷۶۳	منابع و مراجع

سخن نخست

توسعه مبتنی بر نگاه یکپارچه به تمامی شیوه های عمل و نقل گامی موثر در پایداری شهری است. از اثرات جانبی این نگاه می توان؛ تحقق حقوق شهروندی، بسط عدالت اجتماعی، ارتقای زیست پذیری شهرها و به بیان گویاتر، تشریک منافع عمومی شهر برای همگان را برشمرد. تحقق این موضوع مستلزم دو اصل می باشد:

الف- تصویب ضوابط و مقررات،

ب- تدوین اصول فنی و اجرایی.

بخش اول در مصوبات مجلس شورای اسلامی، هیئت دولت و شورای عالی شهرسازی و معماری و نیز مصوبات شورای اسلامی شهر تهران مشهود است و البته حصول نتیجه در بخش دوم هم مستلزم پژوهش است که در این راستا نگارش کتاب راهنمای تعیین ظرفیت معابر در دستور کار قرار گرفته است.

شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در جلسه مورخ ۷/۹/۷۳، با استفاده از اختیارات موضوع بند ۴ ماده ۲ قانون تأسیس خود، بنا به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی "آیین نامه طراحی راه های شهری" شامل ۱۲ بخش مورد تصویب قرار داده است. برابر این مصوبه کلیه تهیه کنندگان طرح های هادی، جامع، تفصیلی، بهسازی و نوسازی، آماده سازی، جزئیات شهرسازی، احداث راه جدید شهری، بازسازی و نوسازی راه موجود شهری، اصلاح ترافیکی، سنجش تأثیرات ترافیکی، ساختمانی (از لحاظ نحوه اتصال به راه های شهری) که محدوده عمل آنها داخل محدوده و حریم شهرهاست و انواع شهرک ها مانند

مسکونی، تفریحی، صنعتی مکلفند در تهیه طرح‌های مزبور و تغییرات آنها موارد مربوطه در این‌نامه طراحی راه‌های شهری را رعایت کنند.

با توجه به اهمیت سامانه حمل و نقل شهری و جایجایی در کلان‌شهر تهران و با عنایت به ضرورت ایجاد ساز و کار مناسب جهت تصمیم‌گیری مدیران ملی، منطقه‌ای و شهری، طرح جامع شهری تهران مصوب آذر ماه سال ۱۳۸۵ به‌عنوان سند راهبردی توسعه پایدار و هماهنگ شهری از جایگاه ویژه‌ای در ترسیم و تحقق راهبردهای محیط زیستی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی کلان‌شهر تهران برخوردار است. بر این اساس مأموریت اصلی طرح جامع تهیه و تدوین اسنادی برای هدایت و کنترل توسعه شهر به‌ویژه کنترل تحولات کالبدی و نحوه استفاده از اراضی است که در بخش استخوان‌بندی کالبدی شهر و شبکه معابر شهری این طرح راهبردهایی را در زمینه حمل و نقل و ترافیک به شرح زیر پیشنهاد کرده است:

- الف - توسعه و ساماندهی سیستم حمل و نقل همگانی و کاهش استفاده از وسایل نقلیه شخصی
- ب - ساماندهی شبکه بزرگ‌مقیاسی درون و برون‌شهری.
- ج - استفاده از سامانه‌های حمل و نقل ریلی با اولویت مترو.
- د - گسترش حرکت پیاده و دوچرخه
- هـ - ساماندهی فضاهای عمومی موارید پیاده شدن مسافر.
- د- توسعه ساماندهی کنترل هوشمند ترافیک.

در حال حاضر تعیین ظرفیت معابر شهری بر مبنای راهنمای ظرفیت راه‌های کشور ایالات متحده آمریکا (HCM) صورت می‌گیرد؛ لذا کتاب پیش‌رو بر اساس نیاز به ترویج و آموزش این اصول راهنما، تدوین شده است. اگرچه طراحی شهرها و سیستم حمل و نقل شهری در کشور ایالات متحده به‌عنوان یکی از خودرئوس‌مخبرترین طراحی‌ها شناخته می‌شود ولی نسیسه ویرایش‌های اخیر راهنمای ظرفیت راه‌ها با ویرایش‌های قدیمی‌تر نظیر ویرایش سال ۱۹۸۵ یا ۲۰۰۰، آشنا می‌دهد که رویکرد انسان‌محوری در حال غلبه است. تغییراتی که در شیوه‌های محاسباتی و حتی بخش‌های فصول و مباحث خاص برای تعیین ظرفیت مسیرهای دوچرخه و پیاده ایجاد شده مؤید این مطالب است که شهرها، برای حل مشکلات خود، چاره‌ای جز حرکت به سمت انسان‌محوری و پذیرفتن شهر به‌عنوان عرصه حرکت و زیست انسانی به جای جولانگاه خودروها ندارند. امید است ترویج و آموزش اصول فنی طراحی و سنجش ظرفیت معابر بتواند گامی مؤثر در راستای ایجاد زیربنای فنی اجرای مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و تحقق رویکرد «تهران شهری برای همه» قلمداد گردد.